

Natuurlijk gezond bewegen

SPORT- EN BEWEEGVISIE GEMEENTE MAASHORST

2024 - 2030

Inhoudsopgave

Leeswijzer.....	2
Hoofdstuk 1: Inleiding	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Proces totstandkoming	3
1.3 Missie.....	4
1.4 Positieve gezondheid	5
1.5 Positie van sport- en bewegvisie.....	5
Hoofdstuk 2: Actuele ontwikkelingen en vraagstukken	7
2.1 Sportakkoord II.....	7
2.2 Levendig Brabant 2030	7
2.3 Bestuursakkoord Maashorst	8
2.4 GALA	8
2.5 IZA.....	8
2.6 Integraal	9
Hoofdstuk 3: Analyse	11
3.1 Voormalige gemeentes	11
3.2 Landelijke trends uit Sportakkoord II	12
3.3 Bevolking Maashorst.....	12
.....	13
3.4 Beweegnorm.....	13
3.5 Doelgroepen	14
3.6 Verenigingsleven	14
Hoofdstuk 4: Visie per thema	16
4.1 Inclusie en diversiteit	17
4.2 Sociaal veilige sport.....	19
4.3 Vitale sportaanbieders.....	20
4.4 Vaardig in bewegen	21
4.5 Ruimte voor sport en bewegen.....	22
Hoofdstuk 5: Vervolg en monitoring evaluatie	24
Vervolg.....	24
Monitoring	24
Hoofdstuk 6: Financiën.....	25
Bijlagen	27

Leeswijzer

Deze sport- en bewegvisie is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 1 worden het proces van totstandkoming en het traject van de participatie voor stakeholders geschetst. Ook de kaders waarbinnen de sport- en bewegvisie wordt geschreven en de positie ervan ten opzichte van ander beleid staan in dit hoofdstuk.

Vervolgens wordt in hoofdstuk twee ingegaan op de beleidsontwikkelingen die plaatsvinden in en rondom de gemeente Maashorst die van invloed zijn op de sport- en bewegvisie.

Daaropvolgend wordt in hoofdstuk 3 gekeken naar trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op de gemeente Maashorst.

In hoofdstuk 4 volgt de uiteindelijke visie per thema die is ontstaan uit het participatietraject en de input vanuit andere beleidsterreinen met waar we onszelf voor gaan inzetten.

In hoofdstuk 5 wordt inzicht gegeven in de financiën die zijn gemoeid met sportstimulering binnen de gemeente Maashorst.

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Maashorst is per 1 januari 2022 ontstaan uit een fusie van de gemeente Landerd en de gemeente Uden. Hiermee is de gemeente een harmonisatietraject ingegaan waarbij het beleid van de gefuseerde gemeenten moet worden samengevoegd tot nieuw beleid. De wens is om dit te doen vanuit een gezamenlijk vertrekpunt van alle stakeholders samen. Dit vormt dan ook een belangrijk uitgangspunt voor deze sport- en bewegvisie. De gemeente Maashorst wil een visie passend bij de nieuwe gemeente, de lokale organisaties en haar inwoners.

Er is bewust gekozen om een visie op te stellen om de inhoudelijke kaders en richting te geven aan wat we met elkaar in Maashorst willen doen rondom sporten en bewegen. De insteek van de visie is om samen te bepalen wat het belang van sporten en bewegen binnen de gemeente Maashorst is. In deze visie is vastgelegd waarom we inzetten op sporten en bewegen en focussen we dus voornamelijk op, zoals we dat noemen, de 'zachte' kant van sport. Dit heet ook wel sportstimulering. Het in beweging krijgen van inwoners en waarom dat zo van belang is. Deze visie gaat niet in op de 'harde' kant die betrekking heeft op de (sport)accommodaties.

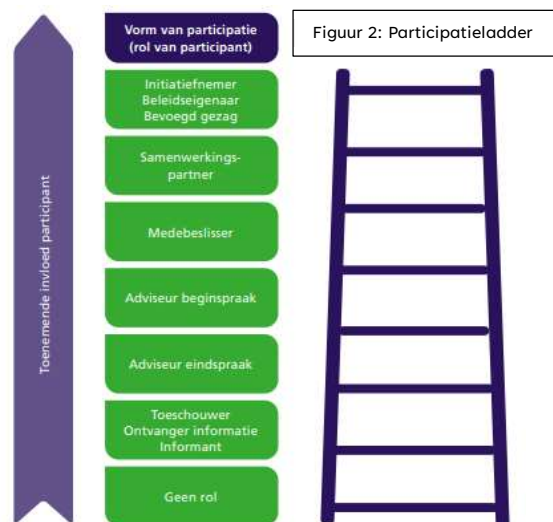

1.2 Proces totstandkoming

Deze sport- en bewegvisie is tot stand gekomen door middel van een zorgvuldig proces. Het proces is begeleid door Sport Service Noord-Brabant (SSNB). Zij zijn ingehuurd om het participatieve proces in goede banen te leiden. Binnen onze gemeente zijn er nog geen vastgelegde paden waarop participatie plaatsvindt, bijvoorbeeld door middel van een Sportraad. Daardoor zijn er op het gebied van sport nog geen duidelijke participatiestructuren, zoals een sportraad, waarop partijen mee kunnen werken aan sport- en bewegvisie. De inwonerparticipatievisie van de gemeente is ook nog in ontwikkeling op het moment van schrijven.

Hierdoor heeft de gemeente besloten om op dit moment te kiezen voor raadplegen en adviseren op de participatieladder (zie figuur 1¹). Hiermee wil de gemeente de kwaliteit van de visie te verhogen en gezamenlijk doelen binnen de gemeente te kunnen vaststellen. Hiervoor wordt de input van de stakeholders uit het veld gebruikt. Door participatie vanuit verschillende achtergronden wordt ook begrip en draagvlak gecreëerd voor de gezamenlijke doelen en waarden die we in Maashorst vaststellen.

In het traject om te komen tot deze visie zijn verschillende stakeholders binnen de gemeente Maashorst betrokken. De stakeholders bestaan uit de (sport)verenigingen, ondernemende sportaanbieders, fysiotherapeuten, welzijnspartijen en vrijwilligersinitiatieven uit de gemeente Maashorst. Het participatietraject werd afgetrapt met twee sportsessies op 15 mei 2023. In deze sportsessies werden de stakeholders uitgenodigd om met elkaar en de gemeente in gesprek te gaan. Daar werd inzicht gegeven in het te doorlopen traject en input opgehaald over verschillende thema's met betrekking tot sport- en

¹ Burgerparticipatie in onderzoek 'Van respondent tot medeonderzoeker' (<https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2020-07/Burgerparticipatie-in-onderzoek-Van-respondent-tot-medeonderzoeker.pdf>)

bewegen. Daarnaast is er voor de stakeholders die niet bij de sportsessies aanwezig konden zijn een vragenlijst uitgezet om zo ook hun input op te kunnen halen. Na de vragenlijst zijn er verdiepende gesprekken geweest met een afvaardiging van elke groep stakeholders om inhoudelijk indien nodig verduidelijking te kunnen vragen.

Na de eerste sessie is naar aanleiding van de herijking van het Sportakkoord ook het kernteam lokaal Sportakkoord Maashorst opgericht. Het kernteam in Maashorst bestaat uit een aantal ambassadeurs uit het sport- en beweegveld, waaronder de GGD, het onderwijs, een buurtsportcoach, de Coördinator Sport & Preventie en gemotiveerde sport- en beweegaanbieders.

Dit eerste deel is afgesloten op 11 oktober 2023 met wederom twee sportsessies. Hier is de opgehaalde input teruggekoppeld aan de aanwezige stakeholders om zo te toetsen of zij zich herkennen in de opgehaalde input. Er werden werkvormen georganiseerd waarbij op thema werd gepraat over de rollen die de verschillende stakeholders binnen de gemeente hebben. Voorafgaand kregen de deelnemers de opgehaalde input op dat thema te lezen en konden zij aangeven of zij zich daarin herkenden. Het delen van de opgehaalde resultaten werd als zeer positief ervaren. De opgehaalde input sloot aan bij wat de deelnemers belangrijk vonden op dat thema binnen de gemeente. Ook vonden zij het positief dat zij op deze manier ook te zien kregen wat er was opgehaald en mee werden genomen in het proces.

Op 13 maart is de concept sport- en beweegvisie gepresenteerd aan de aanwezige stakeholders.

Naast het proces dat er met de externe stakeholders is gelopen, is er ook een interne ambtelijke werkgroep opgericht. Dit met als doel de integraliteit van de visie intern te waarborgen. In deze werkgroep zijn situaties besproken waarbij sportaanbieders ondersteuning nodig hebben en hoe de gemeente daar integraal mee omgaat. Deze werkgroep heeft drie bijeenkomsten gehad. De eerste twee bijeenkomsten om kennis te maken met het thema sporten en bewegen. Naar aanleiding van deze twee bijeenkomsten is besloten om het traject van integraliteit aan te haken op het Gezond en Actief Leven Akkoord van de gemeente. De laatste werkgroep diende om de sport- en beweegvisie integraal te bespreken.

1.3 Missie

Binnen sport en bewegen zien we een grote uitdaging. Uit onderzoek van het Rijks Instituut Volksgezondheid en Milieu blijkt dat veel inwoners van Nederland, en dus ook van de gemeente Maashorst, niet voldoende bewegen. Hieronder een conclusie van onderzoek gedaan door het Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieu:

In het kort

- Minder dan de helft van de volwassenen voldoet aan de Beweegrichtlijnen
- Kinderen van 4 tot en met 11 jaar voldoen vaker aan de Beweegrichtlijnen dan jongeren van 12 tot en met 17 jaar
- Nederlanders bewegen én zitten meer dan gemiddeld in de EU

Bron: www.vzinfo.nl/bewegen

De gemeente Maashorst vindt het belangrijk dat onze inwoners met plezier sporten en bewegen. Dit draagt bij aan een gezonde leefstijl. Als het sporten en bewegen ook leuk wordt gevonden, dan houden mensen dit langer vol. Het bestuursakkoord van Maashorst stelt dan ook dat iedereen mee moet kunnen doen aan de breedtesport in Maashorst, want het draagt bij aan de positieve gezondheid van inwoners². In deze visie sluiten we aan bij de doelstelling uit het Gezond en Actief Leven Akkoord om in 2040 75%

² Bestuursakkoord gemeente Maashorst 'Samen bouwen we Maashorst' (bestuursakkoord-gemeente-maashorst-2022-2026.pdf (gemeentemaashorst.nl))

van onze inwoners te laten voldoen aan de Beweegrichtlijn. Daarom is onze missie op het gebied van sport en bewegen in Maashorst:

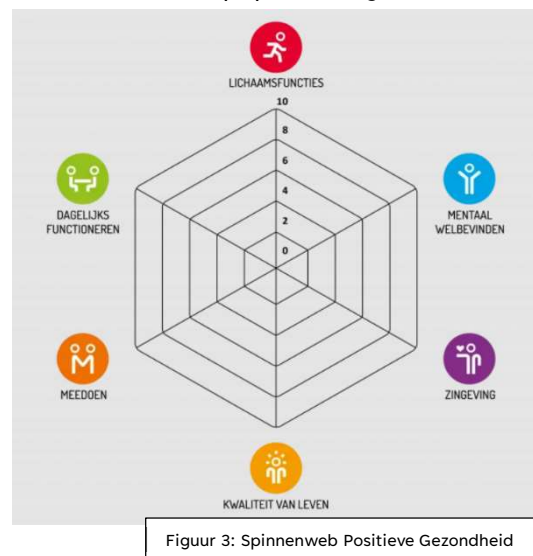
Alle inwoners van Maashorst van 4 tot 100+ sporten en bewegen voldoende en doen dit met plezier.

1.4 Positieve gezondheid

Binnen de gemeente Maashorst wordt zo veel mogelijk gewerkt met het concept positieve gezondheid³. Dit concept is verankerd in het strategisch beleidskader sociaal domein. Daarin wordt positieve gezondheid als uitgangspunt gesteld voor alle beleidsterreinen binnen het sociaal domein. Deze focus om een bredere kijk te hebben komt ook voort uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)⁴.

Positieve gezondheid stelt veerkracht, functioneren en eigen regie centraal. Bewegen is een van de factoren die bijdraagt aan een gezonde leefstijl. De preventieve werking van bewegen op de gezondheid en daarmee de verlaging van de kans op gezondheidsklachten staat steeds meer centraal bij de behandeling van chronische ziekten en het verhogen van de kwaliteit van leven.

Het in de bredere zin kijken naar gezondheid, dus niet alleen naar het niet ziek zijn. Maar als iets wat op meerdere verschillende vlakken door verschillend door inwoners ervaren kan worden vormt een belangrijke drijfveer van de gemeente. We willen zorgen dat inwoners zich in die brede zin gezond voelen. Sporten en bewegen is hier een essentieel onderdeel van omdat het een preventieve werking heeft op het gebied van gezondheid. Het verbetert de werking van het lichaam en de kwaliteit van leven. Het speelt ook een belangrijke rol op het gebied van mentaal welbevinden, zingeving en meedoen voor inwoners. Sporten en bewegen kan een manier zijn om te ontmoeten binnen onze gemeente. Het kan ook bijdragen aan het gevoel van beter in je lijf zitten en dus een beter gevoel van algemeen welbevinden. Op deze manier kan sporten en bewegen bijdragen aan positieve gezondheid.

1.5 Positie van sport- en bewegvisie

De sport- en bewegvisie dient om het 'waarom' aan te geven van alles wat de gemeente doet rondom sporten en bewegen. We focussen hierbij op de doelen die we willen bereiken met het in beweging brengen van onze inwoners en welke kaders zijn daarvoor nodig. Deze visie hangt als een thema boven uitvoeringsbeleid dat wordt gemaakt rondom sporten en bewegen om aan te geven waarom we precies zoveel waarde hechten aan sporten en bewegen. Er wordt inzichtelijk gemaakt welke richtingen we kiezen en waarom. Hierdoor geeft het kaders en die uitgangspunten voor sporten- en bewegen aan andere beleidsterreinen waar sporten en bewegen aan raakt of ook een rol in speelt.

(Sport)Accommodatiebeleid

De sport- en bewegvisie gaat niet in op hoe er moet worden omgegaan met accommodaties. Het heeft wel als doel om aan te geven waarom we investeren in sportaccommodaties of faciliteiten. Wat willen we bereiken met het steunen en aanbieden van sport- en beweegfaciliteiten. Hiermee biedt de sport- en bewegvisie input voor het onderdeel sportaccommodaties, omdat het aangeeft welke doelen deze faciliteiten zouden moeten bereiken. Als we weten waar we als gemeente naar toe willen, dan kunnen we met het accommodatiebeleid aangeven hoe we dat het beste kunnen doen.

³ <https://www.iph.nl/positieve-gezondheid/wat-is-het/>

⁴ GALA 'Gezond en Actief Leven Akkoord' <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e8e739b2e77bf92b7bfed78d4569ae4ecbce8dac/pdf>

(Sport)Subsidiebeleid

In deze sport- en bewegvisie staat niet hoe de gemeente precies de sportaanbieders subsidieert. Met deze sport- en bewegvisie wil de gemeente aangeven waarom zij sportaanbieders steunt en met welk doel. Hiermee wordt de subsidie ook een middel om dit doel te bereiken. Doordat de sport- en bewegvisie is opgesteld met input van stakeholders binnen de gemeente is dit ook een gezamenlijk doel. De gemeente kan aan de hand van de gezamenlijke doelen kijken naar hoe zij sportaanbieders het beste kan ondersteunen.

Hoofdstuk 2: Actuele ontwikkelingen en vraagstukken

Dit hoofdstuk richt zich op de beleidsmatige ontwikkelingen die spelen waar de gemeente Maashorst mee te maken heeft en zich op wil richten. Het begint bij de landelijke sportakkoorden omdat deze het uitgangspunt vormen voor deze sport- en bewegvisie. Daarna gaat het in op andere beleidsontwikkelingen die iets zeggen over bewegen en gezondheid.

2.1 Sportakkoord II

Eind 2018 werd het eerste Sportakkoord opgesteld, namelijk 'Sport verenigt Nederland'. In 2023 is hier een vervolg op gekomen met de landelijke Sportakkoorden II. Op 1 april 2023 zijn de landelijke Sportakkoorden II van start gegaan. Deze heeft als titel 'Sport versterkt'. Daarin hebben het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Nederlands Olympisch Comité*Nederlandse Sport Federatie (NOC*NSF) en het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS) een strategische alliantie uitgewerkt. Zij zijn een strategische alliantie aangegaan om de kracht van sport beter te benutten. Eén van de speerpunten uit dit Sportakkoord II is het inzetten op kwalitatief sterke sportaanbieders.

Er zijn in het Sportakkoord II zijn drie ambities⁵ geformuleerd die de partners samen willen bereiken, namelijk:

1. Het fundament op orde;
de sportinfrastructuur (mensen, organisaties, cultuur en materiële voorzieningen) verbeteren.
2. Een groter bereik;
meer mensen bereiken met de inzet die wordt gedaan.
3. Meer (zichtbare) betekenis;
werken aan de bewustwording van de betekenis van sporten en bewegen.

2.2 Levendig Brabant 2030

De Provincie Noord-Brabant stelt het als haar ambitie dat voor 2030 cultuur, erfgoed, sport en vrijetijd bijdragen aan een levendig Brabant voor iedereen⁶. Zij wil dat Brabant aantrekkelijk is voor inwoners, voor bezoekers en voor buitenlandse werknemers. Samen bouwen aan een Brabant dat onderscheidend is, waar tradities en innovatie samengaan. Waar creativiteit, innovatie, inspiratie en verbeeldingskracht inzetten bij de aanpak van onze maatschappelijke opgaven. De ambitie is vertaald in vijf hoofddoelen:

1. Passend aanbod is voor iedereen;
het aanbod van de producten en diensten van de vier sectoren sluit in 2030 aan op de behoeften van Brabanders, buitenlandse werknemers en bezoekers. Het aanbod draagt eraan bij dat Brabant een aantrekkelijke en fijne plek is om te wonen en te werken.
2. Inclusief aanbod;
voor elke Brabander is een passend aanbod op het gebied van cultuur, erfgoed, sport en vrijetijd. Ook voor doelgroepen die nu nog niet of onvoldoende worden bereikt.
3. Innovatie en vernieuwing;
de vier sectoren zijn vitaal en hebben voldoende ruimte en mogelijkheden om te vernieuwen. Daarmee sluiten we aan op het innovatieve profiel van Brabant.
4. Jongeren en talentontwikkeling;
jongeren worden door aanbod van cultuur, erfgoed en sport breed gestimuleerd. Toptalenten dragen bij aan de vernieuwing van het aanbod en krijgen kansen om zich te ontwikkelen in hun eerste stappen naar een beroepspraktijk.

⁵ Hoofddlijnen Sportakkoord II 'Sport versterkt' (<https://www.sportakkoord.nl/wp-content/uploads/sites/3/2023/06/Hoofddlijnen-Sportakkoord-II.pdf>).

⁶ Levendig Brabant 2030 'Integraal beleidskader cultuur, erfgoed sport en vrijetijd' (<https://www.levendigbrabant2030.nl/documenten/handlerdownloadfiles.ashx?idnv=2343471>)

5. Bijdragen aan maatschappelijke opgaven;
Levendig Brabant draagt met cultuur, erfgoed, sport en vrijetijd bij aan een gezonde en aantrekkelijke omgeving om te wonen, werken en verblijven, waar voldoende te doen en te beleven is en waar cultuurhistorie behouden blijft en de sectoren worden verbonden met de maatschappelijke opgaven

Voor het onderdeel sport zet de Provincie in op het meer verbinden van gezondheid en brede welvaart met sport, want sport maakt mensen blij en draagt bij aan een gezonde leefstijl. Dit doen zij onder andere door in te zetten op cross-over projecten vanuit meerdere thema's zoals gezondheid, mobiliteit, economie en cultuur. Als onderdeel van het beleidskader participeert de provincie in een BrabantSport fonds t/m 2027 en wil zij een verkenning uitvoeren met Active E-sports. Verder blijft zij aandacht vragen voor inclusief sporten binnen de provincie.

2.3 Bestuursakkoord Maashorst

Het bestuursakkoord van de gemeente Maashorst sluit aan op de ambities en thema's van het Sportakkoord II⁷. In het bestuursakkoord wordt ook gesproken over sterke sportverenigingen die belangrijk zijn in het op peil houden van het brede sportaanbod. Een ander speerpunt is dat dit aanbod laagdrempelig beschikbaar en inclusief is voor alle inwoners. Dat wil zeggen voor alle leeftijden, leeftijdsfasen en ongeacht beperking, inkomen, geloof of seksuele identiteit. Iedereen moet mee kunnen doen. In Maashorst zetten we in op een royaal aanbod van breedtesport. In alle kernen. Het sport- en beweegaanbod moet wel een veilige omgeving zijn voor alle inwoners. Dit sluit aan bij het tweede thema van het Sportakkoord II.

Het bestuursakkoord stuurt aan op meer sporten in de openbare ruimte. Dit sluit aan bij het thema Ruimte voor sport en bewegen in het Sportakkoord II. Een onderdeel hiervan is het efficiënt gebruik van de faciliteiten die er binnen de gemeente al zijn. Het combineren van het gebruik van de faciliteiten (denk aan accommodaties, sportvelden en parken) moet worden gestimuleerd bij aanbieders.

Verder legt het bestuursakkoord heel duidelijk het verband tussen sporten en bewegen en positieve gezondheid. Positieve gezondheid van onze inwoners gaat verder dan je niet alleen niet ziek voelen. Het is daarom belangrijk dat de gemeente de mogelijkheid tot sporten en bewegen zo maximaal mogelijk faciliteert, zodat inwoners in staat worden gesteld te werken aan hun kwaliteit van leven, hun algemene welzijn en het bevorderen van hun gezondheid.

2.4 GALA

In het 'Gezond en Actief Leven Akkoord'⁸(GALA) maken de gemeenten, de GGD Hart voor Brabant, zorgverzekeraars en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport afspraken over de versterking van preventie en de publieke gezondheid in Nederland. Hiermee is een domein overstijgende samenwerking vastgelegd waarbij (bestaande) aanpakken, initiatieven, middelen en menskracht aan elkaar gekoppeld worden. Er wordt een stip op de horizon gezet om in 2040 een gezonde generatie met weerbare, gezonde mensen te hebben die leven in een gezonde leefomgeving. Het GALA merkt gezondheid aan als ons belangrijkste kapitaal. Gezondheid is daarin niet alleen de afwezigheid van ziektes, maar vanuit het GALA juist een bredere kijk op gezondheid. Er wordt uitgegaan van positieve gezondheid van mensen. Er wordt een verband gelegd tussen de sociaaleconomische situatie van mensen met hun gevoel van (positieve) gezondheid. Dit zorgt voor een focus op een integrale benadering van gezondheidsklachten en het zoveel mogelijk voorkomen van factoren die leiden tot gezondheidsklachten. Daarom willen de partijen van het GALA aan de slag met een integrale preventieaanpak.

2.5 IZA

In het Integraal Zorg Akkoord (IZA) maken de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

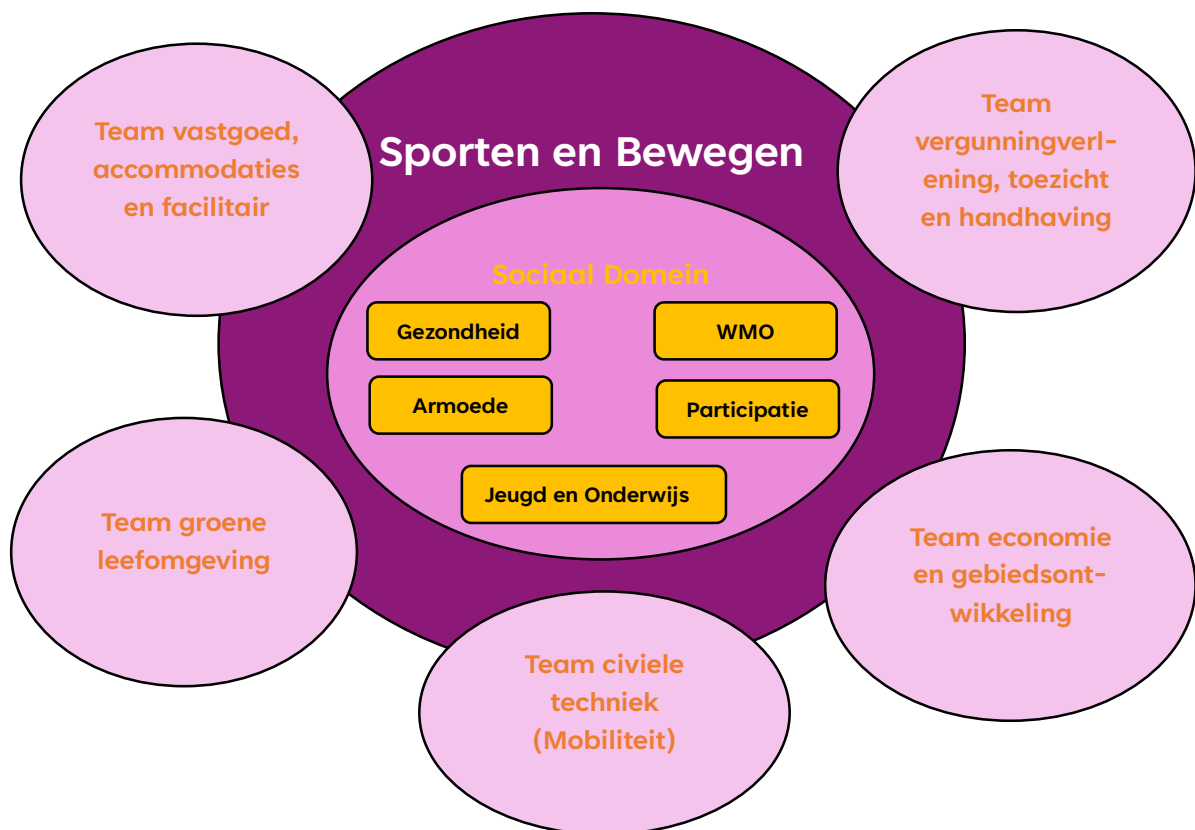
⁷ Bestuursakkoord 2022-2026 Gemeente Maashorst 'Samen bouwen we Maashorst' (bestuursakkoord-gemeente-maashorst-2022-2026.pdf (gemeentemaashorst.nl)).

⁸ GALA 'Gezond en Actief Leven Akkoord' (<https://open.overheid.nl/documenten/ronl-e8e739b2e77bf92b7bfed78d4569ae4ecbce8dac/pdf>)

afspraken met de ambitie om de zorg voor iedereen toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden. Hierdoor wordt de focus gelegd op passende zorg voor iedereen. De ondertekenaars sluiten zich aan bij de ambitie vanuit het ‘Kader Passende Zorg’⁹ waarin de ambitie is dat de zorg in 2040 optimaal bijdraagt aan het gezond samenleven van alle mensen in Nederland. In tegenstelling tot het GALA, richt dit akkoord richt zich meer op de zorg geleverd vanuit de Zorgverzekeringswet. De zorg vanuit andere domeinen wordt hierin wel betrokken, maar is niet de belangrijkste focus.

2.6 Integraal

Wat we ook graag willen bereiken met deze visie is dat er op elk beleidsterrein binnen de gemeente aandacht wordt besteed aan bewegen. Naast de brede kijk van positieve gezondheid op vitale inwoners moet ook de mogelijkheid tot bewegen naar voren komen in elk beleid. Dit is een focus die in het Gezond en Actief Leven Akkoord wordt gevraagd van gemeenten, namelijk het extra inzetten op de verbinding tussen sport & bewegen, cultuur, gezondheid & preventie en de sociale basis.

Figuur 4: 'Verschillende teams en afdelingen binnen de gemeente Maashorst en beleidsterreinen binnen het sociaal domein'.

Een voorbeeld is dat bij het ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ook gekeken moet worden naar waar inwoners gaan bewegen en hoe ze daartoe uitgenodigd kunnen worden. Als er geen fietspaden, wandelpaden en parkjes zijn om te bewegen, dan zullen weinig inwoners gestimuleerd worden om in de buitenlucht te bewegen. Dit kan door middel van beweegtoestellen in de openbare ruimte of aantrekkelijke speelweides voor kinderen. Ook kan de gemeente in de inrichting van de fysieke leefomgeving sturen op het gebruiken van de fiets door daar goede voorzieningen voor te treffen, zoals bijv. goede fietspaden. Als het mogelijk is om alle bestemmingen ook met de fiets te bereiken en daar ook de fiets te kunnen stallen, zal dat inwoners eerder stimuleren om de fiets te nemen. Hierdoor worden inwoners gestimuleerd om te bewegen in plaats van de auto te pakken.

Deze insteek wordt ook bevestigd in de omgevingsvisie van de gemeente Maashorst. Deze richt zich meer op de fysieke leefomgeving van inwoners, maar speelt wel een belangrijke rol bij het vormgeven van voorzieningen binnen de gemeente. Onder de voorzieningen die worden genoemd in de omgevingsvisie

⁹ Kader Passende Zorg 'Van goede zorg verzekerd' (<https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/adviezen/2022/06/28/kader-passende-zorg>)

kunnen ook sport- voorzieningen/faciliteiten worden verstaan. Deze dragen bij aan de gezondheid van inwoners en het verbeteren van de omgevingskwaliteit.

Daarnaast kan sport en bewegen als middel ingezet worden om maatschappelijke doelen te bereiken. Een voorbeeld daarvan kan zijn om als inwoner te re-integreren in de maatschappij door vrijwilligerswerk bij een sportvereniging te vervullen. Vaak gebeurt sporten en bewegen in groepen. Hier komen sociale contacten uit voort. Ook als men individueel sport of beweegt dan kan het een verbindende factor zijn die bijvoorbeeld eenzaamheid tegengaat.

Op meerdere beleidsterreinen spelen sport en bewegen een verbindende factor. Dit benadrukt ook het bredere belang van sport. Sporten en bewegen moet steeds vaker worden ingezet om iedereen te kunnen laten deelnemen aan de maatschappij. Het is een middel dat kan zorgen voor kansengelijkheid, omdat je in veel gevallen deelneemt aan een sociale activiteit en kunt ontdekken dat je wel dingen kan bereiken.

Hoofdstuk 3: Analyse

In dit hoofdstuk wordt er eerst gekeken naar het beleid van de voormalig gemeentes waar Maashorst uit gefuseerd is. Daarna wordt aan de hand van de landelijke trends uit het Sportakkoord II gekeken naar het bewegen van inwoners, de verschillende doelgroepen die extra aandacht verdienen en het verenigingsleven in Maashorst.

3.1 Voormalige gemeentes

De gemeente Maashorst is ontstaan uit een fusie van gemeente Landerd en gemeente Uden in januari 2022.

In de gemeente Landerd was er geen sportbeleid, maar werd zoveel mogelijk naar maatwerk gezocht. Wel is er in 2019 een Sportakkoord samengesteld met de volgende thema's; 1) Inclusief Sporten en Bewegen, 2) Duurzame, positieve, gezonde en vitale sportomgeving en 3) Jong Vaardig in Bewegen. In het Sportakkoord werd de samenwerking gezocht met lokale stakeholders. Voor het Sportakkoord was een budget beschikbaar gesteld voor initiatieven uit het veld binnen de gemeente. In een commissie met stakeholders uit het veld werden de initiatieven beoordeeld op basis van de drie thema's uit het Sportakkoord. Het Sportakkoord heeft gelopen tot en met 2022. Op het gebied van accommodaties werd er vooral gestuurd op medegebruik van accommodaties en gekeken naar een maatwerkoplossing per situatie.

In de gemeente Uden was er wel een sportbeleid waar de inhoudelijke 'zachte' kant van sport samenkwam met de 'harde' kant van sport, namelijk het accommodatiebeleid. Het sportbeleid genaamd 'Winnen doe je met z'n allen' is opgesteld in 2019 en had als doel te dienen tot aan de harmonisatie van de gemeente Landerd en Uden. In dit beleid richtte zich op sport als middel en het was vooral gericht op lokale sportaanbieders. De focus was hen in staat te stellen om beweegaanbod te realiseren dat niet alleen bijdroeg aan gezondheid, maar ook aan sociale ontwikkeling van inwoners. Hiervoor werden drie inhoudelijke uitgangspunten centraal gesteld, namelijk:

1. Van stenen naar activiteiten: een gedegen sportinfrastructuur stelt in staat om te sporten en bewegen. Met gerichte activiteiten op deze locaties wordt een gezonde leefstijl gestimuleerd.
2. Gezondheid: sport en bewegen maakt en houdt vitaal. Op iedere leeftijd is beweging een essentieel onderdeel van een gezonde leefstijl.
3. Meedoen: niemand op de reservebank. We streven naar een inclusieve samenleving, waarin er ruimte is voor iedereen om mee te doen.

Met het tarieven- en subsidiebeleid voor de buitensportaccommodaties koos de gemeente Uden ervoor een onderverdeling van buitensporten in twee groepen te maken. In groep 1 zaten voetbal, honk- en softbal, hockey, fietscross en rugby. Bij deze groep was de gemeente verantwoordelijk voor onderhoud van sport gerelateerde voorzieningen en waarbij 8% van het kostendeckende tarief voor de huur van de gemeentelijke grond werd doorbelast naar de verenigingen. Groep 2 waren de zelfstandige tennisverenigingen. Zij waren zelf aan zet voor de bouw, het beheer en onderhoud van de accommodatie. Daar stond tegenover dat zij slechts 6% van de huurkosten voor het gebruik van de gemeentelijke grond en de eventuele opstallen hoefden te betalen.

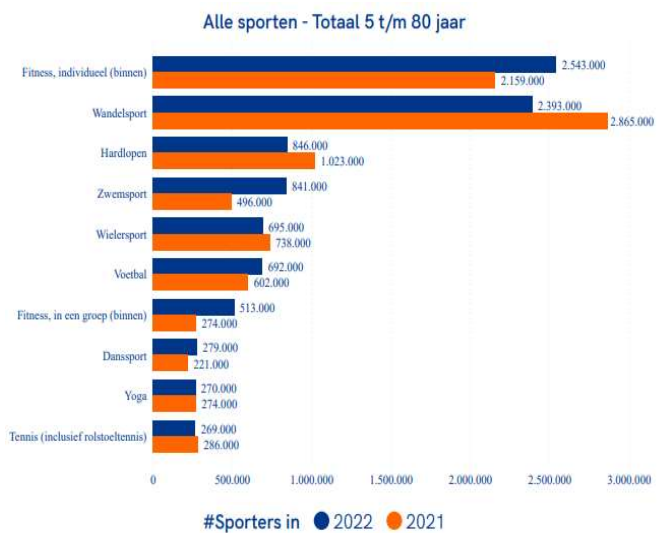
In Uden was er vanaf 2019 ook een Sportakkoord afgesloten tussen lokale stakeholders en de gemeente. In het Sportakkoord stonden de volgende thema's centraal; 1) Vitale sport- en beweegaanbieders, 2) Van jongs af aan vaardig in bewegen en 3) Inclusief sporten & bewegen. Er was een commissie bestaande uit lokale stakeholders dat jaarlijks de gemeente adviseerde over de inzet van het beschikbare budget van dit akkoord. De commissie beoordeelde of de lokale initiatieven voldeden aan de gekozen thema's. Deze werkwijze liep door tot en met 2022.

3.2 Landelijke trends uit Sportakkoord II

In het Sportakkoord worden de volgende landelijke trends¹⁰ gesignaleerd:

- Het sportaanbod bij sportaanbieders sluit (te vaak) onvoldoende aan op de veranderende behoefte van de sporter op zowel kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid.
- De uitstroom bij sportclubs in bepaalde groepen zoals 12- tot 18-jarigen is te hoog.
- Als volwassenen eenmaal zijn gestopt met sporten, komen zij moeilijk weer in beweging en terug bij de sportaanbieders.
- De ondersteuning van en dienstverlening aan de sportaanbieders is erg versnipperd.
- De maatschappelijke waarde van (top)sport is nog te beperkt zichtbaar.
- Sport en sportief bewegen zit te weinig in gedrag en routine van alle inwoners van Nederland.
- Als we als samenleving doorgaan op de huidige voet, is in 2040 één op de drie Nederlanders chronisch ziek.

Landelijke trends over de wijze waarop inwoners sporten zien we ook terug in Maashorst. Zoals in figuur 3 te zien is zijn steeds meer mensen in Nederland die individueel sporten. De sporten die het meest worden beoefend zijn sporten die je over het algemeen individueel kan beoefenen. Deze wordt gevolgd door de grootste sport in teamverband, namelijk voetbal. Dit is een bredere trend die ook binnen de gemeente Maashorst zichtbaar is. Inwoners willen op een andere manier bewegen, namelijk wanneer het hun uitkomt en niet meer op gezette tijden. Zij willen sport kunnen consumeren. Dit is een trend waar de gemeente, sportaanbieders en andere stakeholders op aan moeten sluiten. De vraag verandert waardoor het aanbod ook zal moeten veranderen. Dit betekent dat we misschien in vraagstukken andere oplossingen moeten zoeken dan we gewend zijn. Zoals te zien in figuur 5 moet ook gekeken worden naar de sporten die zonder faciliteiten in de buitenlucht gebeuren, zoals wandelen, hardlopen en fietsen. Dit vraagt een andere vorm van faciliteren als waar we ons normaal op richten.

Figuur 5: Zo Sport Nederland - NOC*NSF

3.3 Bevolking Maashorst

In 2024 telt de gemeente Maashorst 59.365 inwoners¹¹. De gemeente Maashorst zal groeien naar 61.660 inwoners in 2030. Vanaf 2024 is dat een groei van 3,87%. Zoals te zien in de bevolkingssamenstelling zit er een duidelijke scheidslijn in de bevolking van Maashorst. Deze ligt tussen de groep 30-54 en 55-65. Het aantal inwoners met een leeftijd onder 55 zal in verhouding ten opzichte van de totale bevolking van de gemeente afnemen. Het aandeel inwoners van 55 jaar en ouder zal steeds groter worden. Dit betekent dat de bevolking van de gemeente Maashorst aan het vergrijzen is. Er zullen in verhouding steeds meer senioren wonen binnen de gemeente Maashorst. Dit betekent ook dat de gemeente hierop zal moeten inspelen. We krijgen steeds meer senioren binnen Maashorst die ook een andere vraag hebben richting

¹⁰ Hoofdlijnen Sportakkoord II 'Sport versterkt' (<https://www.sportakkoord.nl/wp-content/uploads/sites/3/2023/06/Hoofdlijnen-Sportakkoord-II.pdf>).

¹¹ Bevolkingsprognose.brabant.nl (<https://bevolkingsprognose.brabant.nl/hoofdstuk/bevolkingsgroei-brabant>)

sporten en bewegen. Zij richten zich bijvoorbeeld meer op wandelen en fietsen ten opzichte van de jongere generatie die graag fitness of bij een sportvereniging een sport beoefent.

Bevolkingssamenstelling Maashorst											
Leeftijden in jaren x Jaartallen	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0-14 jaar	15,5	15,4	15,3	15,2	15,3	15,3	15,3	15,3	15,3	15,4	15,5
15-29 jaar	17,4	17,3	17,0	16,8	16,6	16,4	16,2	16,0	15,7	15,4	15,3
30-54 jaar	31,0	30,7	30,3	30,1	30,1	29,7	29,4	29,2	29,1	29,1	29,1
55-64 jaar	14,5	14,6	14,8	14,7	14,5	14,5	14,6	14,6	14,3	14,0	13,6
65-74 jaar	12,5	12,7	12,5	12,5	12,5	12,4	12,4	12,5	12,5	12,8	13,1
75+	9,1	9,5	10,0	10,6	11,2	11,7	12,2	12,6	12,9	13,2	13,6

Bron: <https://bevolkingsprognose.brabant.nl/>

3.4 Bewegnorm

De overheid geeft een bewegadvies in de vorm van een bewegnorm. Deze stelt dat volwassenen en senioren ongeveer 2,5 uur week matig intensief moeten bewegen¹². Voor kinderen van 4-18 is deze norm vastgesteld op een uur per dag. In 2022 voldeed ongeveer 44,3% van de Nederlanders aan deze norm. Kinderen (4 t/m 11 jaar) voldoen het vaakst aan de beweegrichtlijnen (57%), gevolgd door mensen in de leeftijd van 18 t/m 64-jaar (46%), senioren (65- plussers) (38%) en jongeren (12 t/m 17 jaar) (33%)¹³. De landelijke trend van het niet voldoen aan de bewegnorm, zien we ook terug in de gemeente Maashorst.

Uit de gemeente scan uitgevoerd door Brabantscan¹⁴ blijkt dat in 2021 in de gemeente Maashorst, maar 47% van de kinderen van 4-11 jaar 1 uur per dag beweegt. Dit ligt

onder het landelijk gemiddelde voor deze doelgroep. Het is een aandachtspunt voor de gemeente Maashorst om de kinderen in deze groep te stimuleren om te bewegen. Van deze doelgroep beweegt 79% 5 dagen per week minimaal 1 uur. Dit komt overeen met het aantal dagen dat zij ook naar school gaan. Hierdoor is het belangrijk om ook voldoende aanbod van bewegen buiten de scholen om te hebben binnen de gemeente. Voor deze doelgroep hebben ouders ook nog een belangrijke rol in de opvoeding. 80% van de ouders binnen de gemeente van deze doelgroep geven aan dat zij vinden dat hun kinderen te weinig bewegen.

Hoe ouder de doelgroep, hoe minder zij bewegen. Op het voortgezet onderwijs (2de en 4de klas) daalt dit percentage al naar 20% als het gaat om het percentage dat minstens 1 uur per dag beweegt. Over het gemiddelde van 5 dagen 1 uur sporten doet maar 49% van de doelgroep.

Voor de oudere doelgroepen verandert de bewegnorm naar een half uur per dag en 2x per week intensieve beweging. In Maashorst is onderzocht hoeveel de jongvolwassenen bewegen. Onder de jongvolwassenen 16-25 beweegt 53% minimaal een half uur per dag in 5 dagen. Dit is weer een lichte stijging ten opzichte van de jongere doelgroep op het voortgezet onderwijs. Ook is er een lichte stijging in

Figuur 6: Bewegnorm – Alles over sport

¹² [Hoeveel moet je bewegen volgens de beweegrichtlijnen? – Allesoversport.nl](https://www.allesoversport.nl/)

¹³ [Cijfers en feiten sport en bewegen | Loketgezondleven.nl](https://www.loketgezondleven.nl/)

¹⁴ <https://brabantscan.nl/> door de GGD Hart voor Brabant.

het percentage dat minstens een half uur per dag beweegt, namelijk 24% beweegt minstens een half uur per dag.

Onder de volwassen breed voldoet ongeveer 45% aan de beweegrichtlijn van 2,5 uur per week. Voor 65+ is dit 41%.

3.5 Doelgroepen

Uit landelijk onderzoek door Mulier Instituut (2023) komt naar voren dat er in Nederland 4 groepen zijn die minder bewegen¹⁵. De grootste groep die niet voldoende beweegt is de groep met een niet-westerse achtergrond. In die groep beweegt 66% niet voldoende volgens de beweegnorm. De op een na grootste groep is die met een lage sociaaleconomische positie. Van deze groep beweegt 55% niet voldoende volgens de beweegnorm. De daaropvolgende groep is die van de senioren en meer specifiek de 65-plussers. Daarvan voldoet 51% niet aan de beweegnorm en beweegt dus te weinig. De laatste groep is de mensen met een fysieke of mentale beperking. Daarvan beweegt 71% niet voldoende volgens de beweegnorm.

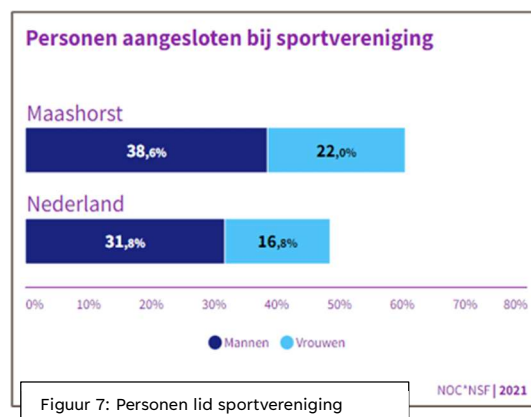
Dit landelijke gegeven komt voor een groot deel overeen met wat er in onze lokale sportsessies is opgehaald. Daarin wordt ook aangegeven dat de gemeente extra aandacht moet besteden aan de doelgroep van Uniek Sporten (mensen met een afstand tot de reguliere sportmarkt), inwoners met een lage sociaaleconomische positie (SEP) en senioren. De Uniek Sporten en SEP doelgroep heeft te maken met kansongelijkheid en gezondheidsachterstanden, omdat zij niet 'zomaar' kunnen deelnemen aan het 'gewone' sportaanbod. Zij hebben namelijk bepaalde aanpassingen of begeleiding nodig. Hierdoor vergt deze groep ook wat extra aandacht. Zoals bleek uit de populatieopbouw van Maashorst zal deze voor een steeds groter deel bestaan uit senioren. Het is dus belangrijk om voor senioren extra aandacht te hebben. Deze aandacht komt ook voort uit het GALA, want deze oudere groep inwoners kan ook zorgen voor veel van de zorgkosten die wij als maatschappij hebben. Het is daarom belangrijk in te zetten op het vitaal houden van onze senioren door ze in beweging te houden. Hierdoor sluiten we aan bij het vitaal senioren worden en de valpreventie aanpak vanuit het GALA.

In Maashorst wordt ook aandacht gevraagd voor jongeren. Inwoners zien dat jongeren minder sporten en minder buiten spelen, omdat zij vaker achter schermpjes zitten. Dit is een aandachtspunt wat bij veel inwoners van Maashorst speelt. Deze focus wordt ook gedeeld in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We willen namelijk dat kinderen geen gezondheidsachterstanden oplopen. Bij deze gezondheidsachterstanden speelt kansongelijkheid ook een grote rol. Het is daarom van belang om in te zetten op jongeren, zodat zij in positie worden gebracht voor een gezonde leefstijl hun hele leven lang.

3.6 Verenigingsleven

De gemeente Maashorst kent een rijk verenigingsleven zoals het bestuursakkoord stelt¹⁶. Het is een belangrijk deel van de identiteit van Maashorst. Het college wil het verenigingsleven koesteren. Daarvoor is het goed om inzicht te hebben hoe het is gesteld met het sportverenigingsleven binnen Maashorst.

Bij de doelgroep -18 ligt het lidmaatschap van een sportvereniging op gemiddeld 60%¹⁷. Dit is hoger dan het landelijke gemiddelde percentage dat ligt op 55%¹⁸. Bij volwassenen ligt dit percentage landelijk een stuk lager, namelijk 24% van de Nederlandse bevolking heeft één of

¹⁵ Factsheet Mulier Instituut (<https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=11367&m=1688461457&action=file.download>)

¹⁶ Bestuursakkoord gemeente Maashorst 'Samen bouwen we Maashorst' (bestuursakkoord-gemeente-maashorst-2022-2026.pdf (gemeentemaashorst.nl))

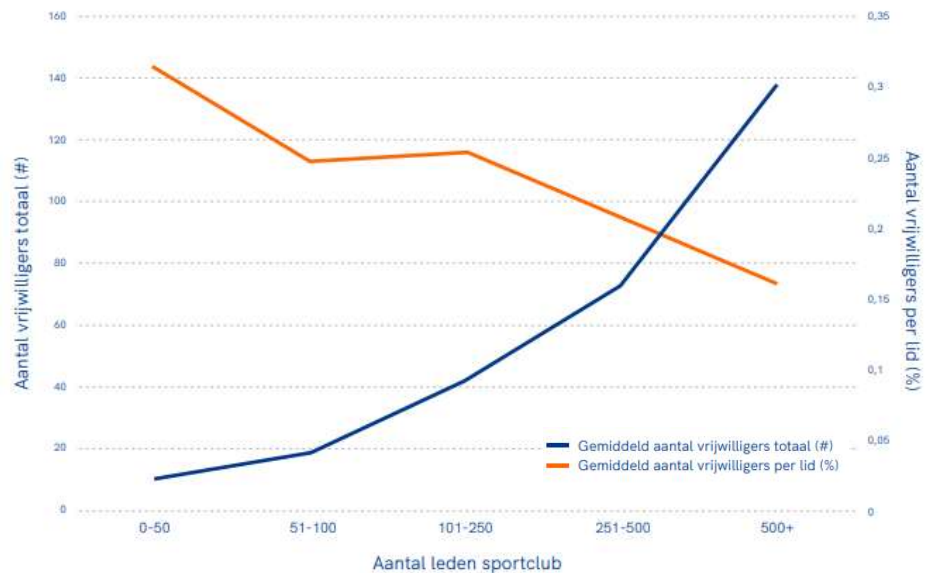
¹⁷ [Jive - Is lid van een sportvereniging of sportclub - 2020 - Maashorst \(brabantscan.nl\)](#)

¹⁸ NOC*NSF Sportdeelname Index ([SDI-rapportage \(nocnsf.nl\)](#))

meerdere lidmaatschappen¹⁹. In Maashorst zelf ligt het aandeel bij de volwassen hoger dan het landelijk gemiddelde. Het percentage in Maashorst is 29,2%.

Over het algemeen geldt: hoe ouder inwoners worden, hoe lager het aantal dat lid is van een sportvereniging. Dit wordt ook landelijk gezien door NOC*NSF. Landelijk gezien van alle 0 tot 10-jarigen is 20% lid (van de 5 tot 10-jarigen is dit 37%); 10 tot 25-jarigen: 42%; 25 tot 45-jarigen: 22%; 45 tot 65-jarigen: 21% en van alle 65-plussers is 16% lid²⁰.

Een belangrijk aandachtspunt wat samenhangt met het in stand houden van het verenigingsleven is het aantal vrijwilligers bij een sportclub. Landelijk zijn hierin door NOC*NSF trends geschetst (figuur 8). Daarin is de oranje lijn erg belangrijk, omdat je ziet dat het gemiddeld aantal vrijwilligers ten opzichte van het aantal leden daalt. Er zijn dus steeds minder leden bereid vrijwilligerswerk te doen voor de vereniging. Ook heeft het Mulier

Figuur 8: Aantal vrijwilligers bij sportclub in Nederland - NOC*NSF

Instituut onderzocht dat het aantal vrijwilligers dat vrijwilligerstaken doet binnen sport gezakt is van 11% in 2012 naar 9% in 2020²¹. Hierin wordt landelijk al een aantal jaren een dalende trend in gezien.

Dit leeft ook bij de verenigingen in Maashorst. Er wordt aangegeven dat het lastig is kaderleden, vrijwilligers die een leidinggevende functie willen vervullen, en om vrijwilligers die structureel activiteiten te vervullen binnen de vereniging te vinden. Dat deze zorg ook landelijke bij veel verenigingen heerst, zien we terug in landelijke cijfers (figuur 9). Het beleidsterrein dat met 76% bovenaan staat in de prioritering bij verenigingen landelijk gezien is het thema van vrijwilligers. Dit blijft een constant aandachtspunt voor alle sportverenigingen om hun aanbod te kunnen blijven leveren.

Beleidssterrein/thema	Staat in top-5 prioriteiten (% van sportclubs)
Vrijwilligers	76%
Ledenwerving	57%
ledenbehoud	55%
Sporttechnisch beleid	43%
Accommodatie	40%
Financien	39%
Communicatie	39%
Interne organisatie (structuur en opbouw)	34%
Sponsoring	28%
Sociaal veilige sportomgeving	22%
Samenwerking met andere organisaties	20%
Arbitrage, jury of officials	18%
Top- en prestatiesport	8%
Gezondere sportomgeving	7%
Duurzaamheid	7%
AVG	4%
Inclusiviteit	4%

Figuur 9: Prioritering beleidsterreinen verenigingen 2021–2022

¹⁹ Op de kaart: Sportlidmaatschappen | Sport en bewegen in cijfers

²⁰ Op de kaart: Sportlidmaatschappen | Sport en bewegen in cijfers

²¹ Mulier Instituut Vrijwilligerswerk in de sport factsheet 2022 (Minder vrijwilligers in de sport | Mulier Instituut)

Hoofdstuk 4: Visie per thema

De sport- en bewegvisie van de gemeente Maashorst gaat uit van de thema's die door de landelijke sportakkoorden worden gehanteerd. In het Sportakkoord I werd al ingezet op 6 verschillende thema's. Deze worden in de Sportakkoorden II aangehouden:

- **Inclusie en diversiteit** (*voorheen: Inclusief sporten en bewegen*)
Het doel van het thema inclusie en diversiteit is een toegankelijke en laagdrempelige sector, waarin iedereen die mee wil doen daadwerkelijk mee kan doen en waarin sprake is van kansengelijkheid in en door sporten beweegdeelname
- **Sociaal veilige sport** (*voorheen: Positieve sportcultuur*)
Het doel van het thema sociaal veilige sport is een basis waar iedereen veilig en met plezier kan sporten en sport beleven. Hiermee wordt het fundament van de sport verstevigd.
- **Vitale sportaanbieders** (*voorheen: Vitale sport- en beweegaanbieders*)
Het doel van het thema vitale sportaanbieders is een kwalitatief sterk, veilig en toegankelijk sportaanbod voor iedereen dankzij een effectieve ondersteuningsstructuur voor sportaanbieders.
- **Vaardig in bewegen**
Het doel van het thema vaardig in bewegen is dat er kansen zijn voor alle kinderen en jongeren om vaardig en veelzijdig te sporten en bewegen, een leven lang.
- **Ruimte voor sport en bewegen** (*voorheen: Duurzame sportinfrastructuur*)
Het doel van het thema ruimte voor sport en bewegen is een toekomstbestendige sportinfrastructuur; uitnodigend, faciliterend en toegankelijk voor iedereen.
- **Maatschappelijke waarde van topsport** (*voorheen: Topsport die inspireert*)
Het thema Maatschappelijke waarde van topsport heeft als streven om de maatschappelijke waarde van topsport zo groot mogelijk te maken.

Deze thema's, met uitzondering van de maatschappelijke waarde van topsport, vormen ook de basis voor deze sport- en bewegvisie van de gemeente Maashorst. In het bestuursakkoord van de gemeente Maashorst wordt ook de wens uitgesproken om in te zetten op de breedtesport. De maatschappelijke waarde van topsport heeft in Maashorst niet de focus. In de gemeente Maashorst vinden we het deelnemen aan sport en het plezier hebben in bewegen belangrijker dan het op hoog niveau presteren.

De Maashorst visie op de verschillende thema's is ontstaan met input uit het participatieproces en de verschillende beleidsdocumenten en beleidsterreinen. Deze input is door de gemeente gecombineerd en uitgewerkt tot een visie op de verschillende thema's. Bij de thema's worden de doelen geformuleerd waar samen aan gewerkt wordt. Deze doelen sluiten aan bij het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), omdat wij als gemeente Maashorst de intentie van het GALA, om te richten op preventie, gezondheid en sociale basis, delen. We proberen in de thema's zoveel mogelijk aan te haken op de brede kijk en de gezonde leefstijl die vanuit het GALA wordt gestimuleerd.

4.1 Inclusie en diversiteit

Het thema inclusie en diversiteit heeft vanuit het Sportakkoord het doel om een laagdrempelige sportsector te creëren²². De drempels die inwoners ervan weerhouden om te gaan bewegen moeten zoveel mogelijk worden weggenomen. Als gemeente richten we ons op laagdrempeligheid en kansengelijkheid. Iedere inwoner moet dezelfde kans krijgen om te kunnen bewegen en op een gezonde leefstijl. Hierbij is het belangrijk dat het aanbod passend en toegankelijk wordt gemaakt. Het moet makkelijk zijn voor inwoners om te gaan bewegen, zodat inwoners op eigen kracht kunnen sporten en bewegen. Deze insteek sluit aan bij het bestuursakkoord van gemeente Maashorst waarin staat dat sport voor laagdrempelig moet zijn en iedereen mee moet kunnen doen. Inkomen, geloof of (seksuele) identiteit mag hierbij geen rol spelen²³.

Dit thema is in lijn met het 'Strategisch Beleidskader Sociaal Domein²⁴' waarbij wordt ingezet op het verkleinen van sociale ongelijkheid. Daarin wordt het belangrijk gevonden dat inwoners voor invulling van hun wensen, behoeften en voor antwoorden op vragen allereerst terecht kunnen in hun directe omgeving. Er wordt geïnvesteerd in laagdrempelige voorzieningen die voor alle inwoners toegankelijk zijn. Een sterke sociale basis moet leiden tot inwoners die op eigen kracht een gezonde leefstijl kunnen aanhouden. Vanuit het GALA is er ook de focus op gezondheidsachterstanden die kunnen ontstaan door het niet kunnen deelnemen aan maatschappelijke activiteiten, zoals sporten en bewegen. Dit thema haakt hierdoor aan op het GALA, omdat het zich richt op het betrekken van alle inwoners.

Wat gaat er goed in Maashorst?

Uit de sportsessies met het veld blijkt ook dat passend aanbod creëren als vanzelfsprekend wordt ervaren in Maashorst. Alle sportaanbieders en stakeholders zijn bezig met de vraag of hun aanbod aansluit bij alle doelgroepen. Hierin wordt voornamelijk nog gericht op de Uniek Sporten doelgroep, dat zijn de inwoners met een afstand tot de bewegemarkt. Zij ervaren fysieke of mentale beperkingen om mee te kunnen doen aan regulier aanbod. Een doelgroep die het veld ook aandraagt zijn de inwoners die het niet kunnen betalen of de inwoners waarbij het niet vanzelfsprekend is om in hun dagelijks leven ook te bewegen. De zogenaamde SEP (lage sociaaleconomische positie) doelgroep. Dit ziet men ook terug in onderzoeken:

“In 2017 was het percentage hoogopgeleiden van 25 jaar en ouder dat voldoet aan de Beweegrichtlijnen ruim anderhalf keer zo groot als het percentage laagopgeleiden (55% versus 35%). Het percentage hoogopgeleiden (71%) dat wekelijks sport is ook bijna twee keer zo groot als het percentage (36%) laagopgeleiden.²⁵”

Deze focus komt naar voren uit de sportsessies door het feit dat wordt ervaren dat er voldoende aanbod is binnen de gemeente voor de Uniek Sporten doelgroep. Dat geeft aan dat er binnen de gemeente Maashorst geen 'grote' gaten in het aanbod wordt ervaren. Ook wordt aangegeven dat er voldoende regelingen binnen de gemeente zijn om inwoners te ondersteunen bij sport- en beweegdeelname. Het ondersteunen van inwoners met een gebrek aan financiële middelen om deel te nemen aan sportactiviteiten is onderdeel van het 'beleidskader Armoede en Schulden'. De insteek is om achterstanden in de meeste brede zin als gevolg van armoede of schulden zoveel mogelijk te voorkomen. Daarin zijn vanuit het kindpakket meerdere regelingen beschikbaar om kinderen en jongeren deel te laten nemen aan (sport)activiteiten. Hiermee wordt gezorgd voor kansengelijkheid en worden gezondheidsachterstanden die kunnen ontstaan zoveel mogelijk worden weggenomen.

Waar moeten we naar toe:

Een gezamenlijke insteek die naar voren komt uit de sportsessie is dat alle stakeholders vinden dat regulier sportaanbod bestaat uit het mixen van allemaal doelgroepen. Er moeten geen aparte groepjes ontstaan, maar het moet mogelijk zijn voor iedereen om aan te sluiten bij het reguliere aanbod. Deze insteek deelt de gemeente met de partijen uit het veld en zal daarom zoveel sturen op het aansluiten bij

²² Hoofdlijnen Sportakkoord II 'Sport versterkt' (<https://www.sportakkoord.nl/wp-content/uploads/sites/3/2023/06/Hoofdlijnen-Sportakkoord-II.pdf>).

²³ Bestuursakkoord gemeente Maashorst 'Samen bouwen we Maashorst' (bestuursakkoord-gemeente-maashorst-2022-2026.pdf) (gemeentemaashorst.nl)

²⁴ Strategisch beleidskader sociaal domein.

²⁵ [Mensen met een lage sociaaleconomische status: wat drijft en belemmert hen bij sport en bewegen – Allesoversport.nl](#)

regulier aanbod voor nieuwe initiatieven. Ook de regeling die zij inzet om inwoners te helpen bij het deelnemen aan regulier aanbod zullen hier op gericht zijn. Samenwerking is hierbij belangrijk. Alle stakeholders zijn op de hoogte zijn van de regelingen en deze ook actief uitdragen naar inwoners. Om het regulier aanbod ook geschikt te houden voor verschillende doelgroepen is samenwerking tussen de verschillende partijen belangrijk. Maatschappelijke partijen, zoals ONS Welzijn en Compass, scholen en wijkcentra kunnen daar in samenwerking met sportaanbieders voor zorgen. Zij kunnen sportaanbieders ondersteunen bij het inrichten van hun aanbod op een manier dat het voor alle doelgroepen toegankelijk en passend is. Dit kunnen zij doen door voorlichting en cursussen.

In 2040 voldoet 75% van de inwoners van Maashorst aan de Bewegrichtlijn.

Waar staan we voor:

- Het delen van informatie. We brengen de mogelijke drempels in kaart die doelgroepen ervaren en we maken inzichtelijk wat iedereen binnen de gemeente doet voor de aandacht doelgroepen.
- Het sturen op samenwerking. Partijen binnen de gemeente zoeken elkaar actief op en weten elkaar te vinden.
- Het treffen van maatregelen om passend en betaalbaar aanbod te creëren.
- Extra aandacht voor jongeren, SEP, Uniek Sporten en senioren.

4.2 Sociaal veilige sport

Dit thema richt zich op het creëren van een sport- en bewegingomgeving die veilig is en waar iedereen ook met plezier kan sporten. Het gaat verder dan een basiseis neerzetten om de veiligheid te kunnen garanderen, omdat het sporten en bewegen ook leuk moet zijn. Dit sluit aan bij de gedachte van positieve gezondheid. Bewegen is niet alleen gezond en noodzakelijk, maar het kan je ook nog meer opleveren. Het bestuursakkoord geeft aan dat iedereen moet kunnen deelnemen aan sporten en bewegen en dat bijdraagt aan positieve gezondheid van inwoners.

Het is belangrijk dat een veilige sport- en bewegingomgeving waarin met plezier kan worden gesport de norm is die door alle inwoners binnen Maashorst wordt gedragen. Landelijk wordt aangegeven dat 82% van de mensen boven de 12 jaar zich veilig voelt bij sportwedstrijden, maar daarvan geeft 71% aan dat zij ook wangedrag hebben meegemaakt of hebben gezien²⁶. Dit laat zien dat veilig voelen toch niet vanzelfsprekend is en daarop gestuurd moet worden.

Wat gaat er goed?

Uit de sportsessie komt naar voren dat alle stakeholders het belang van dit thema inzien. De basisnormen zoals een VOG of een vertrouwenspersoon zijn binnen de gemeente Maashorst vanzelfsprekend. We vinden wel dat de basis aandacht blijft vragen. De gemeente heeft hierin ook gecommuniceerd dat het gebruik van VOG's en het hebben van een vertrouwenscontactpersoon belangrijk zijn voor sportverenigingen. Wel zit er verschil in wat sportaanbieders nog meer doen. Er wordt bij veel sportaanbieders gesprekken gevoerd over gedragsregels. Het gesprek richt zich op passend gedrag binnen de vereniging of de sportomgeving om iedereen het plezier in het bewegen te laten behouden. Het gaat hierbij over inwoners die onderling met elkaar hierover het gesprek aangaan. Dit wordt wel is als lastig ervaren, omdat niet alle inwoners dezelfde dingen vanzelfsprekend vinden.

Waar moeten we naar toe?

Binnen de gemeente Maashorst dragen alle partijen samen de verantwoordelijkheid om een sociaal veilig sportklimaat te organiseren. De basis moet op orde zijn en de basiseisen sociale veiligheid zijn verplicht. Hier speelt NOC*NSF een belangrijke rol, omdat zij deze basiseisen hebben geformuleerd, namelijk VOG's, gedragsregels, vertrouwenscontactpersoon en cursussen voor trainers/coaches²⁷. We vinden het belangrijk dat de gedragsregels en normen passen bij de cultuur van de sportvereniging. De norm moet ontstaan tussen inwoners en moet passen bij de inwoners van Maashorst. Hierdoor is het belangrijk dat gesprekken over gedragsregels binnen de gemeente een normale zaak worden. Inwoners moeten zich bij deze gesprekken wel gesteund voelen. Dat kan gebeuren door ze de juiste handvaten aan te reiken. Het stimuleren van deze gesprekken en het stimuleren van gedragsregels is iets wat we met zijn allen moeten doen. In dit kader streeft de gemeente wel naar een gezonde kantine, rookvrij en goede afspraken rondom alcohol.

In Maashorst zijn de basisnormen op orde, zijn er gedragsregels en wordt actief gewerkt aan het terugbrengen van middelengebruik.

Waar staan we voor:

- Sportaanbieders die de basisnormen voor een veilige sport- en bewegingomgeving op orde hebben.
- Het beschikbaar stellen van informatie over het belang van een veilige en plezierige sport- en bewegingomgeving. Dit kan in de vorm van voorlichting, cursussen en opleidingen.
- Een netwerk van partners die zich bezighouden met een sociale veilige cultuur, waarin goede voorbeelden worden gedeeld.
- Sportaanbieders die actief sturen op gezonde voeding en het terugdringen van roken en alcoholgebruik.

²⁶ RIVM Feiten en cijfers over sport en bewegen <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/sportklimaat-veilig-voelen>

²⁷ NOC*NSF ([basiseisen-integriteit-sportaanbieders.pdf](#) (nocnsf.nl))

4.3 Vitale sportaanbieders

De gemeente is in de meeste gevallen niet degene die het beweegaanbod organiseert. Dat zijn de sportaanbieders. Vandaar dat het Nationaal Sportakkoord II inzet op aanbieders om zo kwalitatief sterk, veilig en toegankelijk sportaanbod te realiseren voor iedereen²⁸. Er wordt gestuurd op een stevig fundament wat bestaat uit kwalitatief goede mensen, voldoende uitvoeringscapaciteit en een effectieve ondersteuningsstructuur. Dit zijn essentiële elementen om tot een goed beweegaanbod te komen. In het bestuursakkoord van de gemeente Maashorst wordt ingezet op het ondersteunen van sportaanbieders met behulp van subsidies en goede faciliteiten²⁹. Er wordt ingezet op manieren om vrijwilligers en verenigingen te ondersteunen en de accommodaties aan te laten sluiten op de behoefte.

Wat gaat er goed?

Uit de sportsessies komt naar voren dat er een tevredenheid is rondom het beweegaanbod binnen de gemeente Maashorst. Er is een divers aanbod dat in veel gevallen aansluit op de behoeften van inwoners. De projecten waarop de gemeente inzet om het beweegaanbod te communiceren worden zeer gewaardeerd. Stakeholders zien daar een rol voor de gemeente. De gemeente kan zorgen voor platformen om het aanbod te communiceren. De sportaanbieders zien het als hun taak om het sportaanbod ook af te stemmen op de doelgroepen (Uniek Sporten, jongeren, senioren en SEP) die belangrijk zijn binnen de gemeente.

Waar moeten we naar toe:

Binnen de gemeente willen we vitale sportaanbieders in de brede zin, dus zowel verenigingen als ondernemende aanbieders. Zij organiseren immers het sport- en beweegaanbod binnen de gemeente en moeten dit zoveel mogelijk op eigen kracht kunnen. De gemeente moet hierin een stimulerende en faciliterende rol kunnen spelen. Sportaanbieders ontwikkelen zich en passen zich aan maatschappelijke omstandigheden en de behoefte van de inwoner. In de sportsessies hebben we met elkaar in beeld welke verenigingen vitaal zijn en welke er nog stappen kunnen zetten om vitaal te zijn. We zetten met elkaar in op het zo goed mogelijk en efficiënt communiceren van het sport- en beweegaanbod binnen de gemeente. Er wordt ingezet op projecten, zoals Sjors Sportief en Max Vitaal, waarmee inzicht wordt gecreëerd in het bestaande beweegaanbod binnen de gemeente. We haken aan bij School en Omgeving om daarin nog meer de verbinding en samenwerking te zoeken tussen verschillende maatschappelijk partners. Er is samenwerking en overleg tussen de verschillende partners en het aanbod wordt afgestemd op de behoefte van de inwoner. Deze samenwerkingen en overlegstructuren bieden de mogelijkheid om te komen tot handvaten die sportaanbieders helpen vitaal te worden.

In Maashorst is er één plek waar sportaanbieders terecht kunnen voor ondersteuning.

Waar staan we voor:

- Een ondersteunend en stimulerend subsidiebeleid.
- Het in kaart brengen van welke verenigingen vitaal zijn en de verenigingen die dat niet zijn ondersteunen.
- Sportaanbieders die zelf passend sportaanbod creëren en aanbieden.
- Het bieden van passende ondersteuning aan sportaanbieders en vrijwilligers.
- Het bundelen van beschikbare informatie en ondersteuning bij één loket.
- Projecten die een overzicht geven in het beweegaanbod binnen de gemeente.

²⁸ Hoofdlijnen Sportakkoord II 'Sport versterkt' (<https://www.sportakkoord.nl/wp-content/uploads/sites/3/2023/06/Hoofdlijnen-Sportakkoord-II.pdf>)

²⁹ Bestuursakkoord gemeente Maashorst 'Samen bouwen we Maashorst' (bestuursakkoord-gemeente-maashorst-2022-2026.pdf) (gemeentemaashorst.nl)

4.4 Vaardig in bewegen

Met dit thema zet het Sportakkoord in op de mogelijkheid voor ieder kind en jongere om vaardig en veelzijdig te sporten en bewegen. We zien dat kinderen steeds minder bewegingsvaardig zijn³⁰. De insteek in Maashorst is om kinderen vroeg vaardig in beweging te krijgen, zodat zij hun leven lang kunnen sporten en bewegen. Dit moet ongeacht hun achtergrond mogelijk zijn. In de gemeente Maashorst zien wat dat kinderen opgroeien in de driehoek van thuis, school/opvang en wijk. Hoe sterker en inclusiever deze basis is, hoe beter en preventiever vragen en problemen die bij opgroeien horen, in het gewone leven kunnen worden opgepakt. Vertaald naar de sportvisie betekent dit als kinderen al vroeg leren hoe ze op een goede manier kunnen sporten en bewegen, hoe langer zij daar profijt van hebben en hoe meer zij dit hun leven lang zullen blijven doen. Hierdoor wordt er ook ingespeeld op mogelijke gezondheidsachterstanden die al vroeg kunnen ontstaan.

Ten opzichte van het Sportakkoord I is er een element toegevoegd, namelijk plezier. Jongeren moeten hun sport en beweegplezier ontdekken door de mogelijkheid om kennis te maken met verschillende manieren van sporten en bewegen. Een programma dat hieraan bijdraagt is de rijke schooldag. Het organiseren van naschools aanbod om zo kinderen kennis te laten maken met meerdere (sport)activiteiten. Het bestuursakkoord van de gemeente Maashorst geeft aan dat sporten en bewegen voor jongeren vanzelfsprekend moet zijn³¹. De gemeente ziet het als haar taak om via programma's als Sjors Sportief inzicht te geven in het rijke aanbod van de gemeente Maashorst.

Wat gaat er goed?

Uit de sportsessies komt naar voren dat het rijke aanbod wat de gemeente Maashorst kent in de verschillende sporten wordt gewaardeerd. De bekendheid vooral onder jeugd wordt door projecten, zoals Sjors Sportief, gestimuleerd. Hierdoor maken meer kinderen kennis met de verschillende sporten die worden aangeboden binnen Maashorst. Aangegeven wordt dat dit nog verder ontwikkeld moet worden, omdat het ook leidt tot waardevolle samenwerkingen binnen de gemeente tussen sportaanbieders en bijvoorbeeld het onderwijs. Bij dit thema is het ook belangrijk dat de omgeving van de jongeren ook uitnodigt tot bewegen en hun daarin ook uitdaagt.

Waar moeten we naar toe:

Er is overzicht in het aanbod van activiteiten voor kinderen en jongeren. We hebben in kaart welke groepen kinderen extra aandacht nodig hebben en dat ook proberen te stimuleren. De gemeente probeert kinderen al vroeg te volgen in hun bewegingsontwikkeling en maakt dit zichtbaar. Hierdoor kunnen kinderen extra geholpen worden en gemotiveerd om extra te bewegen. Er gebeurt al veel binnen de gemeente Maashorst, waardoor er de noodzakelijkheid bestaat om hier inzicht in te scheppen. We proberen met elkaar inzicht te scheppen in het aanbod en werken daarin samen. Partners en activiteiten richten zich op de verschillende wijken/kernen binnen Maashorst. Dit gebeurt al door projecten, zoals Sjors Sportief. De gemeente zet in op het actief communiceren van het aanwezig sportaanbod bij de kinderen, zodat de kinderen vroeg kennis maken met verschillende vormen van bewegen.

In Maashorst bewegen kinderen en jongeren op een veelzijdige manier.

Waar staan we voor:

- Het actief communiceren van (sport)aanbod voor de jeugd.
- Het inzichtelijk maken van de beweegontwikkeling van kinderen en zetten in op gelijke kansen als het gaat om beweegontwikkeling bij jeugd en kinderen.
- Het samenwerken bij het opzetten van passend aanbod door middel van programma's als School en Omgeving.

³⁰ <https://www.allesoversport.nl/thema/bewegestimulering/basisschoolleerlingen-minder-bewegingsvaardig-vakleerkrachten-gewenst/>

³¹ Bestuursakkoord gemeente Maashorst 'Samen bouwen we Maashorst' (bestuursakkoord-gemeente-maashorst-2022-2026.pdf) (gemeentemaashorst.nl)

4.5 Ruimte voor sport en bewegen

Het creëren van een toekomstbestendige sportinfrastructuur is bij ruimte voor sport en bewegen belangrijk. Deze toekomstbestendige sportinfrastructuur bestaat uit een sportinfrastructuur die uitnodigend, faciliterend en toegankelijk is voor iedereen³². Het doel is om zoveel mogelijk de verbinding te leggen met andere beleidsterreinen, zoals natuur, energie en ruimte. Dit is ook een vereiste vanuit het GALA waar de opdracht uit voort komt om te kijken naar een beweegvriendelijke omgeving. Dat is een omgeving die inwoners uitnodigt om te bewegen. Samen het gesprek aangaan over hoe de openbare ruimte en onze voorzieningen vorm moeten worden gegeven, leidt tot nieuwe inzichten en beter aanbod gericht op de vraag. Hiermee wordt de maatschappelijke waarde vergroot. Het bestuursakkoord zet in op een aanbod voor jong en oud in alle kernen van de gemeente Maashorst³³. Een leven lang gezond en prettig wonen in Maashorst. Dit wil de gemeente doen door in te zetten op efficiënt gebruik van de voorzieningen. Hierin is multifunctionaliteit en samenwerking erg belangrijk.

De omgevingsvisie van de gemeente Maashorst speelt op dit thema ook een belangrijke rol. Hierin wordt de missie uitgesproken om de gezondheid te bevorderen, de omgevingskwaliteit te verbeteren en te werken aan een duurzame samenleving³⁴. Een manier om dit te verbeteren, volgens de omgevingsvisie, is het aanbod van voorzieningen goed te houden in de directe nabijheid van inwoners. Hierdoor worden inwoners verleid tot een gezondere leefstijl en om meer te bewegen. De mogelijkheid tot ontmoeten in de fysieke leefomgeving speelt ook een belangrijke rol in het welbevinden van inwoners. De omgevingsvisie erkent ook het belang van het verenigingsleven in de kernen van Maashorst.

Wat gaat er goed?

Binnen de gemeente Maashorst gaat er ook al veel goed als het gaat om de aanwezige voorzieningen. Inwoners geven eraan dat er veel beweegroutes zijn. Routes waarbij laagdrempelige oefeningen gedaan kunnen worden, waardoor inwoners op een laagdrempelige manier aan hun fysieke (en mentale) gesteldheid kunnen werken. Er is veel groen binnen de gemeente en het natuurgebied Maashorst heeft natuurlijk een hele grote toegevoegde waarde. Het natuurgebied nodigt uit om de natuur in te gaan. De gemeente Maashorst heeft ook een zeer uitgebreid en divers aanbod aan sport- en beweegaanbod. Dit wordt als zeer positief ervaren.

Waar moeten we naar toe:

Binnen de gemeente is er behoefte aan inzicht in wat er allemaal is. Inwoners ervaren dat er veel sport- en beweegaanbod is, maar hebben nog niet altijd het overzicht van wat er allemaal is aan faciliteiten. Er is behoefte aan een breed overzicht in verenigingen, (sport)accommodaties en aanbod (bijv. speeltuintjes en fitnestoestellen) in de openbare ruimte. Deze insteek wordt gedeeld in de gebiedsvisie voor de Maashorst waar ingezet wordt op een levendige schil om het gebied heen die uitnodigt tot recreëren en bewegen³⁵. Een ander punt wat er beter kan is de samenwerking met betrekking tot de beschikbare faciliteiten. De samenwerking tussen sportverenigingen, andere stakeholders en sportaccommodaties moet zoveel mogelijk worden gestimuleerd. Hierbij kan ook het onderwijs een belangrijke rol spelen. In het speelruimtebeleid van de gemeente Maashorst wordt bij de aanleg van speelruimte gekeken naar wat er nodig is in de wijk en bijv. ook de leeftijdsopbouw van de wijk. We streven er ook naar dat voorzieningen zoveel mogelijk aansluiten bij het groen in de omgeving.

Het thema ruimte voor sport en bewegen is een thema dat integraliteit vereist. Het samenwerken van meerdere domeinen en partijen binnen en buiten de gemeente is belangrijk. Het inrichten van de vaak schaarse ruimte met de beperkte middelen die beschikbaar zijn, is een uitdaging, waarbij samenwerking noodzakelijk is. De gemeente heeft hierbij dan ook haar externe partners nodig. Niet alleen om met initiatieven te komen, maar ook om creatief na te denken over (bestaande) mogelijkheden. De insteek

³² Hoofdlijnen Sportakkoord II 'Sport versterkt' (<https://www.sportakkoord.nl/wp-content/uploads/sites/3/2023/06/Hoofdlijnen-Sportakkoord-II.pdf>).

³³ Bestuursakkoord gemeente Maashorst 'Samen bouwen we Maashorst' (bestuursakkoord-gemeente-maashorst-2022-2026.pdf) (gemeentemaashorst.nl)

³⁴ Omgevingsvisie Gemeente Maashorst 'Ambities voor een toekomstbestendige gemeente' (<https://omgevingswet.gemeentemaashorst.nl/data/downloadables/3/0/1/3/omgevingsvisie-gemeente-maashorst-met-wijzigingen.pdf>)

³⁵ [Visie en beleid | Natuurgebied De Maashorst](#)

daarbij is om te sturen op laagdrempelig beschikbare (sport)voorzieningen die ook door meerdere partijen kunnen worden gebruikt. Multifunctionaliteit staat hierin dus centraal.

In Maashorst is een gezonde omgeving die uitnodigt tot bewegen een uitgangspunt.

Waar staan we voor:

- Samenwerking en zien dit als vereiste voor de (door)ontwikkeling van de sportinfrastructuur van de gemeente.
- Het efficiënt en open gebruik van accommodaties en voorzieningen.
- De toekomstbestendigheid van voorzieningen.
- Het laagdrempelig beschikbaar en toegankelijk maken van de omgeving van inwoners.
- Het verbinden van voorzieningen aan activiteiten aanbod.

Hoofdstuk 5: Vervolg en monitoring evaluatie

De sport- en beweegvisie biedt de inhoudelijke kaders om met bewegen aan de slag te kunnen in de gemeente. Deze kaders zijn nodig voor het harmoniseren van beleid en het nieuwe beleid voor de gemeente Maashorst. De visie vereist dat er op bepaalde thema's nog een verdere uitwerking komt in de vorm van uitvoeringsprogramma's. Dit wil echter niet zeggen dat de gemeente Maashorst niets doet. Zoals hierboven op thema's besproken gebeurt er al veel binnen de gemeente. De thema's waar de gemeente Maashorst mee aan de slag moet worden in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de Sportakkoorden II gegeven.

Vervolg

De gemeente Maashorst heeft een herijking van het Lokaal Sportakkoord gedaan in 2023. Het kernteam lokaal Sportakkoord Maashorst heeft op basis van de input uit de participatiesessies voor deze visie, bekeken waar we in samenwerking met het sport- en beweegveld in 2024 en 2025 mee aan de slag gaan. De Coördinator Sport & Preventie gaat samen met het kernteam aan de slag met het aanjagen van de thema's van de uitvoeringsagenda van het lokaal Sportakkoord in Maashorst.

Een verdere uitwerking van de visie zal volgen in het subsidiebeleid voor amateursportverenigingen waar de gemeente Maashorst in 2024 een geharmoniseerd beleid voor zal ontwikkelen. Dit beleid zal aansluiten bij de inhoudelijke kaders die in de visie worden gegeven. In de visie wordt geschetst waarom we sporten en bewegen willen faciliteren en wat we ermee willen bereiken. De subsidieregeling is hierin een middel.

In 2024 zal de gemeente Maashorst ook aan de slag gaan met het herzien van de inzet van de buurtsportcoaches op basis van de nieuwe rijksregeling voor combinatiefunctionarissen binnen de gemeente. Twee ontwikkelingen die hierin worden meegenomen zijn:

In de nieuwe Brede Regeling Combinatiefuncties heeft het Rijk aangegeven dat per 2026 de uren van de buurtsportcoach voor gymles niet meer te zullen financieren. Op dit moment worden de buurtsportcoaches voor een deel ook ingezet voor deze uren. Dat betekent dat de gemeente Maashorst samen met het onderwijs en Missie Maashorst zal kijken naar een passende inzet van de buurtsportcoaches binnen de gemeente Maashorst. De kaders hiervoor staan ook in de visie en in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We willen daarbij zoveel mogelijk aansluiten bij het bredere beleid van de gemeente, zoals het beleid op jeugd, cultuur, gezondheid en participatie.

De gemeente Maashorst is op dit moment al bezig met harmoniseren van het accommodatiebeleid. Hieronder vallen ook de binnensportaccommodaties en de buitensportaccommodaties. Voor beide trajecten zijn externe partijen ingehuurd die hiervoor de vereiste expertise bezitten. Dit beleid zal ook in 2024 worden opgeleverd.

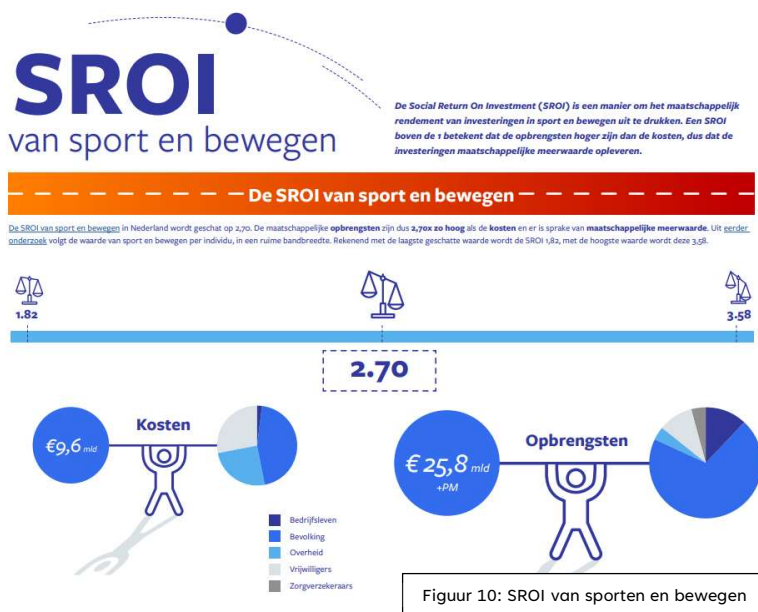
Een belangrijke opgave vanuit het GALA en de Sportakkoorden II is om aan de slag te gaan met bewegen in de openbare ruimte. Hiervoor zal de gemeente Maashorst een werkwijze moeten ontwikkelen. Belangrijke bij deze opgave is dat het integraal gebeurt. Hierin moet de gemeente intern goed samenwerken, maar ook met andere stakeholders binnen de gemeente. Dit is iets waar de gemeente Maashorst op in zal zetten.

Monitoring

De voortgang op sporten en bewegen zal worden gemonitord vanuit de opgaven van het GALA. Daarin wordt gestreefd naar een gezonde generatie in 2040 en om in 2040 75% van de inwoners van Maashorst te laten voldoen aan de beweegrichtlijn. Vanuit de visie zal worden gestuurd op deze twee grote opgaven. In de verdere uitvoering van het beleid zal verdere monitoring worden opgenomen die specifiek aansluit bij de opgave die worden opgepakt door de verschillende uitvoeringsprogramma's.

Hoofdstuk 6: Financiën

De afgelopen jaren is berekend dat de Social Return on Investment (SROI) van bewegen en sporten in Nederland bedraagt naar schatting 1 op 2,70³⁶. Dat houdt in dat de maatschappelijke opbrengsten ruim 2,70 keer hoger zijn dan de investeringen die erin worden gedaan³⁷. De vijf grootste opbrengstposten, uitgedrukt in euro's, zijn: een betere kwaliteit van leven, minder ziekteverzuim, meer arbeidsproductiviteit, minder zorgkosten en een hogere levensverwachting. Het is belangrijk om dus bij elke uitgegeven euro aan sporten en bewegen in gedachten te houden dat het maatschappelijk veel meer oplevert.

Met deze sport- en bewegvisie worden de inhoudelijke kaders gegeven voor sporten en bewegen in Maashorst. Het belangrijk ook een stukje inzicht in de op dit moment geldende kaders te geven. Hierbij moet benadrukt worden dat dit de kaders zijn die op dit moment gelden. Als we de ambities in deze sport- en bewegvisie willen volgen, dan zal dat extra geld kosten. In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de gemeentelijke begrotingsposten voor sporten en bewegen en de daar bijhorende uitgaven:

Gemeentelijke begroting	Begroting 2023	Uitgaven 2023	Begroting 2024	Begroting 2025 ev.
Sport – Sportbeleid Algemeen	€ 61.466, -		€ 64.060, -	€ 64.060, -
Verenigingssubsidie Landerd	€ 46.793, -	€ 36.289, -	€ 48.768, -	€ 48.768, -
Verenigingssubsidie Uden *	€ 85.849, -	€ 63.406, -	€ 89.472, -	€ 89.472, -
Sport – Stimuleringsprogramma	€ 24.954, -	€ 28.471, -	€ 34.152, -	€ 34.152, -
Sjors Sportief/ Max Vitaal		€ 21.114, -		
Uniek Sporten		€ 3.861, -		€ 5.075, -
Sport – Combinatiefuncties**	€ 374.664, -		€ 401.681, -	€ 401.681, -
Inkomsten rijk GALA	€ 305.316, -		€ 305.310, -	€ 305.310, -
Inkomsten bijdrage scholen***	€ 206.687, -		€ 191.338, -	€ 0,-
Inzet buurtsportcoaches Missie Maashorst****	736.637,-	€ 736.636, -	€ 770.964,-	
Inzet buurtsportcoach Compass	€ 30.137, -	€ 30.137, -	€ 31.408, -	
Inzet buurtsportcoach Kunst & Co	€ 63.763	€ 63.763	€ 66.453, -	
Inzet buurtsportcoach Stg. Zelo de Wieken - Dichterbij	€ 2.000, -	€ 2.000, -	€ 2.000, -	
Inzet buurtsportcoach Kiem Onderwijs	€ 4.000, -	€ 4.000, -	€ 4.000, -	
Lokaal Sportakkoord	€ 119.348, -	€ 80.513, -	€ 44.348, -	€ 44.348

Sport – Project Leefomgeving 2023-2025	€ 34.113, -	€ 0,-	€ 34.113, -	€ 34.113, -

* staat onder andere begrotingspost.

** inzet combinatiefuncties wordt in 2024 als onderdeel van de nieuwe regeling herzien.

*** bestaande uit de cofinanciering van de buurtsportcoach voor gymlessen vanuit het onderwijs huidige afspraken zijn dat dit zal stoppen na 2024.

**** dekking bestaat uit begroting gemeente voor combinatiefunctionarissen, inkomsten Rijk voor combinatiefunctionarissen en bijdrage scholen (3 voorgaande posten).

³⁶ SROI van sport en bewegen (kenniscentrumsportenbewegen.nl)

³⁷ De SROI van sport en bewegen – Onderzoek i.o.v. Kenniscentrum Sport (kennisbanksportenbewegen.nl/?file=9527&m=1570690907&action=file.download)

***** Bedrag bestaat uit € 75.000 uit de oude Lokaal Sportakkoord Regeling 2020 – 2022 en € 44.348,- van de nieuwe Lokaal Sportakkoord Regeling.

De gemeente Maashorst stelt zich bij nieuw beleid de opgave om te streven naar budgetneutraliteit. Dit betekent dat bij de verschillende uitvoeringsprogramma's op het thema sporten en bewegen dit ook het uitgangspunt zal zijn. Echter, zijn er vanuit de landelijke Sportakkoorden II, het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en deze sport- en bewegvisie wel bepaalde maatschappelijke ambities. Deze ambities willen we ook graag vertalen naar nieuw beleid in de nog op te stellen uitvoeringsprogramma's. Als we meer willen vragen van onze samenwerkingspartijen en ons als gemeente op het gebied van maatschappelijke ambities, zal dat ook leiden tot meer benodigde investeringen op dat gebied. Deze middelen worden vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord ook voor een deel gegeven, maar dit betekent niet dat hieruit alles bekostigd zal worden.

De integraliteit die we willen nastreven vanuit deze sport- en bewegvisie betekent ook dat andere beleidsterreinen acties op het gebied van sport en bewegen zullen moeten ondernemen en daarin sporten en bewegen moeten verwerken. Dit speelt met name op het thema 'Ruimte voor sport en bewegen' waarbij we op een andere manier willen kijken naar het inrichten van de (openbare) ruimte binnen de gemeente. Dit is iets wat we nog niet altijd in voldoende mate doen en waar we nog stappen in zullen moeten maken. Dat betekent dus ook dat aandacht voor sporten en bewegen ook aanspraak kan maken op bestaande, misschien ook wel nieuwe extra, financiële middelen vanuit andere beleidsterreinen.

Bijlagen

Rapportage sport- en bewegvisie Maashorst – door SSNB.